

POHJAISEN IHMISSII
OLBMOT DAVVIN
MENNESKER I NORD

2010

JANUAARIKUU OĐĐAJAGIMÁNNU JANUAR

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárge</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárge</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
53	28	29	30	31	1 Uuen vuoen páivá Ođđajagebeaivi Nyttårsdag	2	3
1	4	5	6 Loppiaispáivá Loahppášbeaivi Helligtrekongersdag	7	8	9	10
2	11	12	13	14	15	16	17
3	18	19 Heikinpáivá Heaikkabeaivi	20	21 Prinsessa Ingrid Alexandra Prinseassa Ingrid Alexandra Prinsesse Ingrid Alexandra	22	23	24
4	25	25	27	28	29	30	31

Kvääni Riekonpyttääjä Einar Sund kokemassa riekonanssoi.

Sámi Rievssatbivdi Einar Sund Juovlavuonas eret oahppamin rievssatgárddi.

Norsk Rypejeger Einar Sund fra Austertana røkter sine rypesnarer.

FEPVUAAARIKUU GUOVVAMÁNNU FEBVUARI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
5	1	2 Kynttilänpäivä Gintalbeaivi Kyndelsmesse	3	4	5	6 Saamen kansan päivä Sámi álbmotbeaivi Samefolkets dag	7
6	8	9	10	11	12	13	14 Laskiaispäivä Fástoláskkáš Fastelavnssøndag
7	15	16	17	18	19	20	21 Kuningas Harald V Gonagas Harald V Kong Harald V
8	22	23	24 Matinpäivä Máhtebeaivi	25	26	27	28
9	1	2	3	4	5	6	7

Kvääni Julius Beddari pyyttää kallaa Paatsjovessa. Takana nävythään Nikkelin fapriikkipiiput.

Sámi Julius Beddari juonasteame Báññeveaijogas. Duogábealde oidnojit Nihkkela fabrihkkabiipput.

Norsk Julius Beddari fisker med garn i Pasvikelva. I bakgrunnen sees fabrihkkipene i Nikkel.

■ 14.02. Ystävänäpäivä/Ustitvuodabeaivi/St. Valentinsdag

MARSIKUU NJUKČAMÁNNU MARS

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
9	1	2 	3	4	5	6	7
10	8 Vaimoinpäivä Nissonbeaivi Kvinnedagen	9	10	11	12	13	14
11	15	16	17	18	19	20 Kevätaijan tassaaja Giddabeaivi jorggáldat Várjevndøgn	21
12	22	23	24	25 Marjanpäivä Márjjábeaivi Marimesse	26	27	28 Palmusunnuntai Pálbmasotnabeaivi Palmsøndag
13	29	30	31	1	2	3	4

Kvääni Tervanpoltto on tradittiyo pohjaisessa. Kuvassa oon naavuonolainen tervahautamestari Ragnar Jacobsen ja hänen emäntä Sonja.

Sámi Bihkkaboaldin gullá árbevirolaš bargguide davvin. Govas lea návuotnalaš bihkkaboaldi Ragnar Jacobsen eamidiinnis Sonjain.

Norsk Tjærebrenning er et tradisjonelt arbeid i nord. Her ser vi tjærebrenner Ragnar Jacobsen fra Kvæningen med sin kone Sonja.

■ 02.03. Suomen Saametingan perustamispäivä / Suoma Sámedikki vuodđudanbeaivi / Sametinget i Finland ble opprettet

■ 28.03. Kesäaika alkkaa / Geasseáigi álgá / Sommertid begynner

APRILLIKUU CUOŇOMÁNNU APRIL

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
13	29	30	31	1 Kiiratuorestai Skilleduorastat Skjærtorsdag	2 Pitkäperjantai Guhkesbearjadat Langfredag	3	4 1. pääsiäispäivä 1. beassášbeaivi 1. påskedag
14	5 2. pääsiäispäivä 2. beassášbeaivi 2. påskedag	6	7	8	9	10	11
15	12	13	14 Kesäpäivä Geassebeaivi Sommerdag	15	16	17	18
16	19	20	21	22	23 Irjaninpäivä Irjánbeaivi	24	25
17	26	27	28	29	30	1	2

Kvääni “Mun ja golmmeš”-joukko laulaa Sámi Grand Prix-kilpailussa, joka järjestetään joka vuosi Kautokeinin pääsiäisfestivaalissa. Joukossa on myötä Johan Máhtte Skum, Máret Eline Sara ja Máret Ánne Eira.

Sámi “Mun ja golmmeš”-joavku lávlume Sámi Grand Prix-gilvvus, mii lágíduvvo jahkásaččat Guovdageainnu beassášdoaluid oktavuodas. Joavkkus leat mielde Johan Máhtte Skum, Máret Eline Sara ja Máret Ánne Eira.

Norsk Grappa “Mun ja golmmeš” synger på Sámi Grand Prix, som arrangeres under påskefestivalen i Kautokeino. Grappa består av Johan Máhtte Skum, Máret Eline Sara og Máret Ánne Eira.

MAIKUU MIESSEMÁNNU MAI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Láuvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
17	26	27	28	29	30	1 Valpurinpäivä Válborbeaivi Off. høytidsdag	2
18	3 Ristinpäivä Ruosmes Korsmesse	4	5	6	7	8 Friijöörinki 1945 Fridjavuođabeaivi 1945 Frigjorningsdag 1945	9
19	10	11	12	13 Kr. taivhaasheenastumisp. Kr. albmáimannanbeaivi Kr. himmelfartsdag	14	15	16
20	17 Perustuslainpäivä Vuodđolága beaivi Grunnlovsdag	18 Erkinpäivä Erkkebeaivi Eriksmesse	19	20	21	22	23 1. helluntaipäivä 1. hellodatbeaivi 1. pinsedag
21	24 2. helluntaipäivä 2. hellodatbeaivi 2. pinsedag	25 Urpanuksenpäivä Urbánbeaivi St. Urbanusdagen	26	27	28	29	30
22	31	1	2	3	4	5	6

Kvääni Vesisaarilainen Kari-Anne Seipæjærví kassuuttaa ja myy kukkii.

Sámi Čáhcesuololaš gilvvagárdedoalli Kari-Anne Seipæjærví šaddada ja vuovdá liidiid.

Norsk Gartner Kari-Anne Seipæjærví fra Vadsø dyrker og selger blomster.

JUUNIKUU GEASSEMÁNNU JUNI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeairvi</i> <i>Søndag</i>
22	31	1	2	3	4	5	6
23	7 Uniooininloppu 1905 Ovttastatluvven 1905 Unionsoppløsningen 1905	8	9	10	11	12	13
24	14	15	16	17	18	19	20
25	21 Aijankäänet Geassejorggáldat Sommersolverv	22	23	24 Juhanneksenpäivä Jonssot Sankthans	25	26	27
26	28	29	30	1	2	3	4

Kvääni Häävákkee kväänipuvuissa Pyssyjoven Hevosniemessä. Kuvassa keskelä oon sulhanen Finn Olsen. Sulhasen oikkeela puolela oon hänen muori Else Olsen ja vasemalla puolela Agnes Hansen.

Sámi Headjaolbmot kveana álbmotbiktasiiguin Heastanjárggas Bissojogas. Gasku govas lea irgi Finn Olsen. Irggi olgeš bealde lea su eadni Else Olsen ja gurut bealde Agnes Hansen.

Norsk Bryllupsfolk i kvendrakter på Hestnes i Børselv. I midten på bildet ser vi brudgom Finn Olsen. Til høyre for brudgom er hans mor Else Olsen og til venstre Agnes Hansen.

JUULIKUU SUOIDNEMÁNNU JULI

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lördag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
26	28	29	30	1	2	3	4 Kuningatar Sonja Dronnet Sonja Dronning Sonja
27	5	6	7	8	9	10	11
28	12	13	14	15	16	17	18
29	19	20 Kruununprinssi Haakon Kruvnaprinsa Haakon Kronprins Haakon	21	22	23 Koiranpäivät alethaan Beatnatbeaivvit álget Hundedagene begynner	24	25 Jaakonpäivä Jágátbeaivi Jakobsdag
30	26	27 Seittemännukujanpäivä Nagirbeaivi Sjusoverdag	28	29 Olavinpäivä Olssotbeaivi Olsok	30	31	1

Kvääni Miehet pyyethään lohta kápäläverkola Näätämössä. Kolme pyyttäjäjä viskathaan kápäläverkon kosken suvanthoon ja kiskothon sen sitte heti ylös. Verkhon tartuthaan Atlantin lohii, jotka oon matkala jokkee myöten ylös kutusijoile.

Sámi Luossabivdit kápälä-firpmiin Njávdamis. Golbma bivdi bálkestit fiermmi guoikka savvonii. Sii fidnejit Atlándda luosaid, mat leat jođus bajás gođdensajiide.

Norsk Laksefiskere med kápälä-garn i Neiden. Tre menn kaster garnet i kulpen. De fanger Atlanterhavslaks som er på vei til gyteplassene.

AUKUSTIKUU BORGEMÁNNU AUGUST

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
30	26	27	28	29	30	31	1
31	2	3	4	5	6	7	8
32	9 	10 Laurinpäivä Larsok	11	12	13	14	15 Saameflakun päivä Sámi leavgga dohkkehanb. Sameflagget ble godkjent
33	16	17	18 	19 Kruununpr. Mette-Marit Kruvnnapr. Mette-Marit Kronpr. Mette-Marit	20	21	22
34	23 Viiminen koiranpäivä Maŋimuš beatnatbeaivi Hundedagene slutter	24	25	26 	27	28	29
35	30	31	1	2	3	4	5

Kvääni Karen Johannesen assuu Sarvisvuonossa ja tykkää laulat virsiii.

Sámi Máhte Erkke Káre orru Sarvesvuonas ja liiko lávlut sálmmaid.

Norsk Karen Johannesen bor i Kolvik og liker å syngte salmer.

■ 09.08. YK:n kansallinen alkuperäiskansoin päivä / ON riikkaidgaskasaš álgoálbmotbeaivi / FNs internasjonál urfolksdag

■ 18.08. Saameraatin perustamispäivä / Sámirádi vuodđudanbeaivi / Samerådets stiftelsesdag

■ 26.08. Ruottin Saametingan perustamispäivä / Ruota Sámedikki vuodđudanbeaivi / Sametinget i Sverige ble opprettet

SEMPERIKUU ČAKČAMÁNU SEMPER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
35	30	31	1	2	3	4	5
36	6	7	8	9	10	11	12
37	13	14	15	16	17	18	19
38	20	21	22 Prinsessa Märtha Louise Prinseassa Märtha Louise Prinsesse Märtha Louise	23 Syysajantassaja Čakčabeaivi jorggáldat Høstjevndøgn	24	25	26 Euruopan kieliiin päivä Eurohpá gielaide beaivi Den Europeiske språkdagen
39	27	28	29	30	1	2	3

Kvääni Merikalastaja Øystein Løfgren Salttjärveltä pyytää lohta.

Sámi Mearrabivdi Øystein Løfgren Sáltejávrris bivdá luosaid.

Norsk Fisker Øystein Løfgren fra Store Salttjern fisker sjølaks.

OKTOOPERIKUU GOLGGOTMÁNNU OKTOBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lördag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
39	27	28	29	30	1	2	3
40	4	5	6	7	8	9 	10
41	11	12	13	14 Talvipäivä Dálvebeaivi Vinterdag	15	16	17
42	18	19	20	21	22	23	24 YK-päivä ON-beaivi FN-dagen
43	25	26	27	28	29 Mikkelinpäivä Miikkalmas Mikkelsmesse	30	31 Kesäaika loppuu Geasseáigi nohká Sommertid slutter

Kvääni Ihmiset kokoonuthaan poroaijala Krampsisessa. Kuvassa vasemalla on Jouko Moshnikoff, keskelä Frank Sivertsen ja hänen tytär Anna-Maria Smuk.

Sámi Olbmot čoahkkánit boazoáiddi luhtte Krampenesas. Govas lea gurut bealde Jouko Moshnikoff, gasku Frank Sivertsen ja su nieida Anna-Maria Smuk.

Norsk Folk samles ved slaktegjerdet på Krampenes. På bildet ser vi Jouko Moshnikoff, i midten Frank Sivertsen og hans datter Anna-Maria Smuk.

■ 09.10. Norjan Saametingan perustamispäivä / Norgga Sámedikki vuodđudanbeaivi / Sametinget i Norge ble åpnet

NOVEMPERIKUU SKÁBMAMÁNNU NOVEMBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maññebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
44	1	2	3	4	5	6	7 Pyhämisten päivä Hállemas Allehelgensdag
45	8	9 	10	11	12	13	14
46	15 Isak Saban syntymäpäivä Isak Saba rieǵádanbeaivi Isak Saba fødselsedag	16	17	18	19	20	21
47	22	23	24	25	26	27	28 1. adventtisunnuntai 1. adveantasotnabeaivi 1. søndag i advent
48	29	30	1	2	3	4	5

Kvääni Mearrasámi duodjedállu Pillavuonossa oon merisaamen käsityöhuonet, missä Ragnhild Kaaby prukkaa työtälä ahkerasti. Tässä hän oon pyntäny äpön.

Sámi Ragnhild Kaaby Billávuonas lea duoǵár Mearrasámi duodjedállu Billávuonas. Dá son lea činahan dohká.

Norsk Ragnhild Kaaby i Billefjord er aktiv håndverker ved Mearrasámi duodjedállu i Billefjord. Her har hun pyntet en dukke.

■ 09.11. Saameparlamentin perustamispäivä / Sámi parlameantta vuodđudanbeaivi / Sameparlamentets stiftelsesdag

DESEMPERIKUU JUOVLAMÁNNU DESEMBER

	<i>Maanantai</i> <i>Vuossárga</i> <i>Mandag</i>	<i>Tiistai</i> <i>Maŋŋebárga</i> <i>Tirsdag</i>	<i>Keskiviikko</i> <i>Gaskavahkku</i> <i>Onsdag</i>	<i>Tuorestai</i> <i>Duorasdat</i> <i>Torsdag</i>	<i>Perjantai</i> <i>Bearjadat</i> <i>Fredag</i>	<i>Lauvantai</i> <i>Lávvardat</i> <i>Lørdag</i>	<i>Sunnuntai</i> <i>Sotnabeaivi</i> <i>Søndag</i>
48	29	30	1	2	3	4	5
49	6	7	8	9	10	11	12
50	13	14	15	16	17	18	19
51	20	21	22 Aijankäänet Dálvejorggáldat Vintersolverv	23	24 Jouluaatto Juovlaruohtta Juleaften	25 1. joulupäivä 1. juovlabeaivi 1. juledag	26 2. joulupäivä 2. juovlabeaivi 2. juledag
52	27	28	29	30	31 Uuen vuoen aatto Ođđajageruohtta Nyttårsaften	1	2

Kvääni Solveig Tangeraas, Osvald Guttorm og Solveig Johannesen talvivaattheissa. Vaimoila oon päälä turkit, ko taas Osvaldilla oon peski.

Sámi Solveig Tangeraas, Osvald Guttorm og Solveig Johannesen dálvegárvvuin. Nissoniin leat dorkkat badjelis, Osvaldis fas beaska.

Norsk Soveig Tangeraas, Osvald Guttorm og Solveig Johannesen i vinterklær. Damer har på seg dork, mens Osvald bruker pesk.

Pohjaisen ihmissii

Kalenteri 'Pohjaisen ihmissii – Olbmot davvin – Mennesker i nord' oon Merisaamen tietosentterin ja Kainun institutin yhteistyöprošeki. Kalenteri muistelee pohjaisen ihmisistä ja heijän elämästä. Kalenterin kuvat ja tekstit nostethaan esile ihmisten jokapäiväsen elämän, työn ja elämänkeinon. Monikielisuus ja monikulttuurisuus oon tradiittiä sekä rannikolla ja sisämaassa. Niinpä tässäki kalenterissa oon kväänin-, saamen- ja norjankieliset tekstit.

Olbmot davvin

'Pohjaisen ihmissii – Olbmot davvin – Mennesker i nord' lea kaleandar, maid Mearrasámi diehtoguovddáš lea ráhkadan ovttas Kveana instituhtain. Kaleandar muitala olbmuid ja sin eallima birra davvin. Kaleanddara govat ja teavsttat čalmustahttet olbmuid árgabeaivvi, bargguid ja birgejumi. Mánnggat gielat ja kultuvrat leat leamašan lunddolaš oassin eallimis sihke siseatnamis ja riddoguovlluin. Nuba maiddái dán kaleanddaris leat sihke kveana-, sáme- ja dárogielat teavsttat.

Mennesker i nord

'Pohjaisen ihmissii – Olbmot davvin – Mennesker i nord' er et samarbeid mellom Sjøsamisk kompetansesenter og Kainun institutti - Kvensk institutt. Kalenderen formidler hverdagslivet til folk i nord. Bilder og tekst i kalenderen presenterer noe av folks aktiviteter i hverdagslivet. Flerspråklighet har vært vanlig blandt folk i nord, både på innlandet og på kysten. I denne kalenderen presenterer vi tekstene på tre språk, kvensk, samisk og norsk.

Työjoukko Bargojoavku Arbeidsgruppe

Sigvald Persen / Mearrasámi diehtoguovddáš
Pirjo Paavaliemi / Kainun institutti - Kvensk institutt
Mervi Haavisto / Kainun institutti - Kvensk institutt

Kuvvaajat Govvejeddjit Fotograf

Marianne Bjørnmyr
Mervi Haavisto
Almar Paulsen
Tor Schulstad
Sonja Siltala

Graafinen design Gráfalaš hábmen Grafisk design

Mervi Haavisto / Kainun institutti - Kvensk institutt

Prántti Prentehus Trykk

Painotalo Seiska

**Mearrasámi diehtoguovddáš
Merisaamen tietosentteri
Sjøsamisk kompetansesenter**
9710 Billávuotna/Pillavuono/
Indre Billefjord
www.mearrasapmi.no

**Kainun institutti
Kveana instituhtta
Kvensk institutt**
Pb 160, 9716 Pyssyjoki/
Bissojohka/Børselv
www.kvenskinstitutt.no

MEARRASÁMI DIEHTOGUOVDDÁŠ

Mearrasámi diehtoguovddáš lea vuodđudus maid báikki berošteaddjit lea álggahan.

Ulbmil guovddázin lea ovddidit dieđuid mearrasámi kultuvra ja giela birra ja maid eallindili birra mearrasámi guovlluin. Guovddáš maid galgá doarjut eará mearrasámi birrasiid nannendihti giela ja kultuvra.

Dán mii dahkat iehčamet doaimmaid čađa nugo:

- Duodaštit historjjálaš resursageavaheami mearrasámi guovlluin.
- Ovddidit dieđuid ja čuvget otná hástalusaid árbevirolaš resursaávkástallamis ja mii lea vuodđun doalahamin min ássanguovlluin. Dasa gullá maid ahte hálddašeapmi lea guoddevaš.
- Ovddidit dieđuid mearrasámi giela birra.
- Duodaštit árbedieđu oassin báikkálaš demokratias.

KAINUN INSTITUTTI

Kainun institutti - Kvensk institutt oon kväänin kielen ja kulttuurin našunaali sentteri. Institutti saa peruskuurttoo Kulttuuri- ja kirkodepartamenttiltä. Institutin našunaali tehtävä oon johtaat kväänin kieliraattii ja anttaat ulos tiettoo kväänin kielestä ja kulttuurista. Lisäksi institutin tehtävänä oon kehittää ja dokumenteerata kväänin kieltä ja kulttuuria. Institutti halluu nostaat esile kväänin tiettoo ja taittoo ja vaikuttaa siihen, ette ihmiset käytethään enämen kväänin kieltä.

Kainun institutti – Kvensk institutt työtelee institutin formo- liparagraafitten pohjalta seuraavasti:

1. Kväänin kieli ja kulttuuri häytyy olla paremin esilä. Institutti työtelee sen etheen, ette sekä kvääniminuriteetti itte ja muu väki Norjassa hyväksythään kväänin kielen.
2. Kaksikielisyyt häytyy olla luonolista – eriliikaisesti nuoriin joukossa, jotka asuthaan kväänialoila.
3. Kväänin kieli ja kulttuuri häytyy olla resurssi sekä ihmisille ja yhtheiskunnale.

MERISAAMEN TIETOSENTTERI

Merisaamen tietosentteri oon stiftelsi, jonka paikallinen initiaatiivijoukko oon perustannu. Tietosentteri jakkaa tiettoo merisaamen kulttuurista, kielestä ja elämäntavasta merisaamen aloila. Tietosentteri auttaa kans muita merisaamen aloi vahvistamaan kieltä ja kulttuuria.

Merisaamen tietokeskus työtelee näitten assiitten eestä:

- Tutkiit sitä, kunka luononresursit oon historiallisesti olheet käytössä merisaamen aloila.
- Nostaat esile niitä kysymyksii, mitkä kuuluthaan tradittiin luononresursitten käythöön, ja kunka nämät resursit oon perustanna siihen, ette ihmiset saatethaan asettuut merisaamen aloile. Tähän kuuluu kans se, kunka näitä resursiita hallithaan kestävällä tavalla.
- Lisätä tiettoo merisaamen kielestä.
- Tutkiit sitä, kunka tradittii tieto oon osana paikallista demokratiaa.

KVEANA INSTITUHTTA

Kainun instutti - Kvensk institutt lea kveanagiela ja –kultuvra našunála guovddáš. Instituhtta oazžu vuodđodoarjaga Kultur- ja kirkodepartementtas. Instituhtta našunála doaimmaide gullá jođihit kveana giellaráđi ja juohkit informašuvvna kveanagielas ja –kultuvrras. Instituhtta ulbmilin lea ovddidit ja dokumenteret kveanagiela ja –kultuvrra, loktet oidnosii kveanaid dáiddu ja máhtu, ja ovddidit kveanagiela geavaheami servodagas. Instituhtta ulbmilpara- gráfa vuodul leat instituhtas čuovvovaš ulbmilat:

1. Kveanagiella ja –kultuvra galgá leat bures oidnosis. Sihke kveana minoritehta ieš ja maidái eará álbmogat galget atnit árvvus kveanagiela ja –kultuvrra.
2. Olahit guovtgeielatvuoda daid guovlluin gos kveanagiella ain hállojuvvo, ja erenoamážit nuoraid gaskkas.
3. Kveanagiella ja –kultuvra galgá leat resursan sihke olbmuide ja olles servodahkii.

SJØSAMISK KOMPETANSESENTER

Sjøsamisk kompetansesenter er en stiftelse grunnlagt av lokalte initiativtakere.

Formålet med senteret er å fremme kunnskap om sjøsamisk kultur, språk og levekårene i sjøsamiske områder. Senteret skal også støtte opp om andre sjøsamiske miljøer for å styrke opp om språket og kulturen.

Dette gjør vi gjennom våre aktiviteter som:

- Dokumentasjon av historisk bruk av naturressursene i sjøsamiske områder.
- Bidra til å belyse aktuelle utfordringer knyttet til tradisjonell utnyttning av naturressursene som grunnlag for bosetting i våre områder og at de forvaltes på en bærekraftig måte.
- Øke kunnskap om det sjøsamiske språket.
- Dokumentere tradisjonskunnskapen som en del av lokaldemokratiet.

KVENSK INSTITUTT

Kainun institutti - Kvensk institutt er et nasjonalt senter for kvensk språk og kultur. Instituttet drives med en grunnstøtte fra Kultur- og kirke departementet. Instituttets nasjonale oppgaver er å drifte et kvensk språkråd samt å drive opplysningsarbeide om språk og kultur.

Instituttets formål er å utvikle, dokumentere og formidle kunnskaper og informasjon om kvensk språk og kultur og fremme bruken av kvensk språk i samfunnet. Formålsparagrafen til Kainun institutti – Kvensk institutt definerer følgende som instituttets overordnede mål:

1. Kvensk språk og kultur skal bli synlig og anerkjent både blant den kvenske minoriteten selv og i den norske allmennheten.
2. Oppnå tospråkighet, også blant yngre generasjoner i de kvenske kjerneområder.
3. Kvensk språk og kultur skal bli et aktivum og en ressurs både for enkeltindivider og samfunnet.

ETULAIJAN KUVA / OVDASIIDDU GOVVA / FORSIDEBILDE: ALMAR PAULSEN

© MEARRASÁMI DIEHTOGUOVDDÁŠ & KAINUN INSTITUTTI - KVENSK INSTITUTT